

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. n.
Pre șase lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre annu întregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre annu, — 2 galb. pre 1/2
de annu, — si 1 galb. pre 1/4 de annu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tupa'a timbrale
pentru fiesco care publicatiune
separatu. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, 6/18. martiu, 1868.

Tunulu Generariului Griviciciu descarcatu in
sied. d'in 11 l. c. in mediulocu membriloru delega-
tiunii ung. au alarmatu tota press'a austro-magiara,
si au desceptatu pre cei ce dormia somnulu celu dulce
alu dualismului. Nu scimu daca prin acesta detuna-
tura dualistii voru deveni mai intiepti séu numai
precautiunea loru va fi mai mare in procederea câtra
decisiunea, la carea se pregatesce politic'a magiara.
Cumca se pregatesce la una decisiune, nu sufere neci
o indoieia, numai despre timpulu executării pote fi
vorb'a, dupa credintiele nostre inse acea decisiune
are sé fie fatala pentru imperiulu austriacu, fatala
chiaru si pentru viitoriulu Ungariei. — „Non plus
ultra“ ce li-s'au intunatu, pote câ i va retienè de la
pasulu decisivu, dar numai pre unu timpu, câ-ci fa-
tulu se pare a-i impinge cu putere neresistibila câtra
unu abisu de cutropire. Desavuarea generalului Gri-
viciciu ne face sé credemu acést'a, pentru câ ma-
giarii de la putere au totu dreptulu a crede, câ ac-
stu faptu insemna incuviintiarca aspiratiuniloru ma-
giare, séu o slabitiune d'in partea imperiului, care
nu-i mai pote impedeâ intru executarea planului
loru. Sé vedemu procederea ministeriului magiaru
urmata dupa cuventarea lui Griviciciu, despre carea
dîce unu delegatu reportoru alu diurnalului ministe-
rialu „Pesti Napló“ câ efeptulu acelei-a au fostu cum-
plitu, câ-ci „pamentulu se ciatina sub pe-
ciorele delegatiloru magiari!“ — Contele
Andrássy — dupa ce mediulocise a nu se publica
acea cuventare — tienù conferintie cu colegii séi
Lónyai si Festeticu, apoi toti d'impreuna cu Beust,
Becke si Kuhn inca in acea diua ser'a in edificiulu
cancelariei de curte ung.; dupa asta conferintia, mi-
nistrulu-presiedinte Andrássy avù o consuatiune cu
10—12 delegati pana la 2 ore dupa mediulu noptii,
apoi se mai suatuiru delegatii intre sioe, — inver-
siunearu loru erà nespusa, membrii stangei amenin-
tiau câ-si ieu catrafusele si se cara câtra casa, éra
Deakistii voiâu sé innaltie pana la alu treilea ceriu
unu protestu (?) — Noroculu loru! câ scapara inca
de tempuriu, de acestu pasu desperatu, si scapâ to-
odata si dualismulu de lovitur'a de morte precragra-
nica. (Quod differtur non aufertur). Inca mai nainte
de a se apucâ de executarea amenintâriloru sé la-
tise vestea — câ, in urmarea suatului ministerialu si
a unei audiintie avute la M. S. imperatulu, s'ar fi de-
cisu desavuarea generalului Griviciciu, — ceea ce
alinâ spiritele turburate astfelu, câtu erà pre acì sé
li se aplice insemnetatea numelui. Desavuarea facuta
de ministrulu imp. Kuhn e cunoscuta, s'au desavuatu
numai cuvintele cele aspre, dar nu si fapt'a uni-
tâti armatei. Cu tote aceste omenii nostri deve-
nira mai ratiunabili, fatiasescu voia buna, multi-
mire deplina si privescu cu fatia suridietoria la —
bata-lu noe cruci! — Noi inse dupa tote aceste cre-
demu câ unitatea ostirei se va sustienè si câ desmin-
tîtu va desminti pre desmintîtorii séi. De nu, apoi
sustienemu ceea ce am dîsu alta data despre epoc'a
decrepitudinei.

Planulu financiaru alu dlui ministru translaita-
nianu Brestel, se va da in dîlele aceste unei comis-
siuni a casei deputatiloru Senatului imp. carea va
avè misiunea de a-lu luâ la desbatere, astfelu ame-
nuntele netranspirate inca ale proieptului se voru da
publicitâti si atunci atâtu diurnalele câtu si publi-
culu apretiuin-lu-le dupa cuviintia, se va formâ sen-
tintia opiniunii publice a supr'a întregului proieptu.
Nesce diurnale straine, cari de a buna sama au apu-
catu a linge d'in grundulu celu de sare alu fondu-
lui de despusetiune austro-magiaru, vorbescu cu
multa lingusîre si facu dechiaratiuni favorabile

proieptului financiaru a lu dlui Brestel. Lucru
de mirare câ strainii afla, mai curendu decâtu
noi, tote proieptele guvernului nostru dualisti-
cu, si staruescu a ne capacità iuca de bunu
tempu, câ mesurile financiare, prin cari ministrii
nostri voru sé puna capetu calamitâtiloru nostre fi-
nanciare, — prin urcarea contributiunii! si nu prin
scaderea speselor — sunt escelinte, si câ sunt atari
trebuie sé li credemu numai pre vorba — fiindu câ
sunt platiti — si inca mai nainte de a le cunosce.
Lucru de intielesu, câ-ci de vomu apucâ a le cuno-
sce nu li vomu crede.

Principele Napoleonu si-au implinitu misiunea
la Curtea de Berolinu. Resultatulu nu e cunoscutu
inca, cu tote aceste inregistrâmu faimele cele mai
nove asupr'a acestui obieptu. Se dîce câ princi-
pele avuse misiunea de a tratâ cu guvernulu
prussianu cestiunea desarmârii generale si in
legatura cu acést'e doue dificultâti principale: consti-
tuirea Germaniei de media-di si agitatiunea in pro-
vinciile crestine a le imperiului turcescu. Nu potemu
inse conciliâ acesta tendintia a imperatului francescu
cu activitatea ce urmeza ministrulu de resbelu alu
Franciei pentru a pune in lucrare nou'a organizare
militare si pentru a indeplini armarea tierei.

Camer'a deputatiloru Franciei se ocupa de
proieptulu de lege a supr'a dreptului de reuniuni,
éra a lu Angliei a supr'a situatiunei Irlandiei. Vomu
urmari lucrârile ambeloru corpuri si vomu luâ noti-
tia despre resultatulu loru, la tempulu séu.

Tragemu atentiunea cetitoriloru nostri si toto-
data a întregu publicului romanu asupr'a „Litereloru
fundatiunale“ ale memoratoriului Mitropolitu Ales.
St. Siulutiu, a caroru publicare dupa testulu origi-
nariu latinescu d'impreuna cu traducerea romana,
o incepemu in „Foisior'a“ de asta-di a diurnalului
nostru, adaugemu totodata câ, luandu in considera-
tiune insemnetatea acestui documentu memorabilu,
feceramu despusetiune a se retipari intr'o brosiura
separata, carea se va da gratis toturoru prenumera-
tiloru nostri.

Romani'a si Pres'a straina.

Am aretatu mai de multe ori ce dîce strainii
despre fratii nostri de preste Carpati. Am facut'o
acést'a, pentru câ suntemu gelosi de sortea loru, pen-
tru câ unu frate sinceru, iubitoriu, nu pote sé vre de
câtu fericirea fratelui séu. Am facut'o acést'a pentru
a contribui si noi, dupa puteri, la orientarea fratiloru
nostri intru desvoltarea puterii loru, intru realizarea
tendintiloru loru salutarie. Cu acesta intentiune im-
partesîmu si asta-di urmatoriulu articulu, care-lu ce-
timu in diurnalulu „Presse“ d'in Vien'a sub rubric'a
„Romania“:

„Vien'a 14 martiu. Candu veni guvernulu de-
mocraticu alu Principateloru dunarene la cârm'a sta-
tului, se semtî nesecuru in fati'a partitului boieriloru,
care avù puterea atâta tempu si care prin averea si
prin legaturile sale eserce si acum una influintia de
si mai multu in ascunsu dara totu-si puternica, si de
ace'a trebù se lucre innainte de tote pentru intari-
rea pusetiunei sale. In privintia principelui Carolu,
— care cu privire chiara recunoscù, câ pentru boieri
oficiile statului au fostu totleun'a numai vace de
mulsu, cari le-au esplotatu ei totdeun'a numai in in-
teresulu scopuriloru loru personali si familiari spre
cea mai mare dauna a tieriei, — guvernulu erà bini-
sioru asecuratu. Prin cea mai nesocotita economia
financiaru si prin cea mai peccatosa neglegere a intere-
seloru economice natiunali, partitulu boierescu adu-
sesse statulu la abisulu stricatiunii, si prin acést'a,
câtu si prin o politica esterna oscilatoria intre influ-
intiele cele mai opuse, lu-dejosise in ochii straineta-
tei. Precum si-prapadiâ acestu partitu averea sa in
cârti si baluri, asiè credeâ câ are sé economi-
seze si cu interesele statutului, si erà de aste-
ptatu ca principele Carolu esîtu d'in cercurile
tredie nordgermanice, sé se abata odata cu ne-

placere de la acestu mersu alu lucruriloru. Mai pu-
tienti securi erau democratii, ajunsi la putere dupa
caderca partitului boieriloru reactionari, in privin-
tia poporului, care portatu atâta de nasu de câtra
partitulu contrariu, saracu, prapaditu si fâra de dre-
pturi, precum erà, nu se poteâ desface cu un'a cu
doue de influintia puterniciloru si avutiiloru magnati.
Mediulocele de cari se apucâ partitulu democraticu
mai antâiu, pentru ca sé traga poporulu pre partea
sa, au fostu putientu de aprobatu. Eiu favori capri-
ciiloru demagogice si slabi prin acést'a legaturile
ordinei sociali si politice. Urîtele incoerature cu ji-
dâni nu le sufocâ guvernulu asiè precum ar' fi pre-
tinsu legea si umanitatea. Nici politic'a esterna a
noului guvernulu nu corespundeâ pretensiuniloru, ce
erà omulu indreptatitu a face dupa pusetiunea inter-
natiunale, dupa interesele si desvoltarea istorica a
imperiului Principateloru dunarene. Pare câ guver-
nulu aveâ de cugetu a se retrage de influintia fran-
cesa, prin care se creâ Romani'a, a provocâ pre
Austria si a se radiemâ numai pre Russia, ca cuaju-
toriulu acestei putere sé-si intruduca in cârtile sta-
tistice a le continintelui deplin'a nedependintia a Ro-
maniei.

Guvernulu uitâ câ necesitatea-i de credetu de
statu si economia natiunale lu-in-lruma la Apusu si
na la Resaritu, si câ cela d'in urma ar' confiscâ ve-
nitoriulu politicu alu Romaniei, eschisivu pentru fo-
losulu séu, pre candu sperârile Principateloru unite,
in câtu au ele indreptatire politica numai prin Eu-
ropa de mediulocu si cea apusena se potu impleni.
Venitori'a nedependintia a staturiloru de la Dûnarea
de josu, nu este contra intereselor Austriei si a po-
sibilitatiloru apusene, totu-si tote nesuintiele indreptate
lui pan' atunci-a, pana candu nu va fi delaturata tota
suspiciunea despre solidaritatea loru cu planurile
panrusesci.

Inca in dîlele de curendu trecute provocara o
mare neplacere in Europa scirile despre formarea de
bande revolutiunarie in Romani'a despre prochiama-
rea nedependintiei Principateloru si despre una mis-
siune la Petruburgu, pentru câ Europa se temeâ, câ
cestiunea Orientale va veni pre tapetu cu to e nam-
suratele ei pericule pentru pacea acestei pârti a lu-
mei. Pote fi, câ faimele d'in oriinte au fostu esagera-
te, séu câ in urm'a rechiamâriloru diplomatice ome-
nii si-au venitu éra-si in ori: in totu casulu este se-
curu, câ faimele neleniscitorie au amutitu si insu-si in
Parisu, punctulu intrunirei loru. Increderea in sustie-
nerea pazei s'a rentorsu, si daca va durâ starea acést'a,
se voru desteptâ si intari de nou si bunele dorintie
a le Europei pentru prosperarea, desvoltarea politica
si materiale a tierelor Dunarene. Loculu celu d'an-
tâiu intre aceste tiere lu-ocupa Romani'a. Insemneta-
tea ei politica comerciale este mare, si natiunalita-
tea poporatiunei ei, este chiamata a fi unu muru des-
partîtoriu între semintiele slave, cari staruescu a
se uni.

Pentru a fi drepti trebuie sé marturisimu, câ gu-
vernulu democraticu alu Principateloru dunarene pare
câ s'a intorsu éra la adeverat'a cunoscintia a puseti-
unei internatiunale a tieriei, si câ prestatiuni'e lui
pre terenulu politicu si alu administratiunei eco-
nomiei natiunali areta, facia cu sistemele guverne-
loru de mai innainte, unu progresu evilentu. Roma-
ni'a cerca acum a-si aduce in ordine economi'a
de statu; are o politica de comertiu de sine
statatoria si de ace'a nu se pote pune intr'unu
gradu cu tierele peninsulei balcanice; noulu guvernulu
documenteza mai cu sama prin ace'a câ-si precepe
chiamarca: câ staruesce d'in tote puterile a deslegâ fe-
ricesce cestiunea calei ferate ce are sé lege tier'a cu Eu-
ropa apusana, Pre acesta cestiune se bazeza una mare
partea venitoriului Romaniei; afacerea acést'a inse
jace si in interesulu politicu comercialu alu Apusu-
lui, si daca-i va succede guvernulu Bratia nu a o
ordenâ in modu corespundietoriu, meritulu lui va fi
nedisputaveru,

„Simpatiele Europei suntu pentru guverne democra-
te, si de ace'a, daca guvernamentulu Bratianu va core-
spunde dreptelor acceptâri a Europei apusene si celei
de mediulocu, daca si-va tienè manele departe de con-
spiratiunile rusesci, daca va redicâ la supremulu punctu
alu politice sale esterne: sustienerea pazei, va abdîce de

orice politica aventurosa si-si va intorcede tote poterile pentru interesele vitali ale țerei, — atunci pote fi securu si de spriginulu Europei. Atunci, inse numai atunci, au prospectu de implinire si acele sperări romane mai innalte, cari se potu unu cu interesele politice a le staturilor vecine si cu necesariile constelatiuni politice a le Europei."

Delegatiunea unguresca.

Siedinti'a d'in 16. martiu. Se cetesce si se autentica protocolulu. Ose ngery cetesce referatul comisiunii despre cancelari'a cabinetului de curte. Comisiunea e de parere, că in sensulu §. 7. a art. XII. d'in a. 1867 spesce pentru cancelari'a de cabinetu nu sunt comune. Nedependinti'a Ungariei si autoritatea inalta a domnitoriului regescu ung. cere, ca die'ta ung. se voteze separatu spesce pentru economi'a regelui magiaru, că-ci numai acēsta procedura coresponde legii citate, demnității natiunii magiare si adoratiunii, cu care se porta Ungari'a fatia cu regele seu incoronatu. Spesele pentru cancelari'a cabinetului Majestatii sale sē se primesca in bugetulu separatu alu țerei. — Propunerea acēst'a se primesce fără desbatere.

Se cetesce elaboratul comisiunii de siepte despre bugetulu armatei de pre uscatu, si a marinei, se facu căte-va schimbări stilistice si se primesce. Siedinti'a se intrerumpe pre 3/4 ora pentru statorirea protocolulu de astadi si a nuntieloru pentru cealalta delegatiune. La una ora se re'ncepe siedinti'a, se cetesce si se autentica protocolulu, si apoi se inchiaie siedinti'a pentru asta-di.

Oradea-mare, 15 martiu 1868.

Adunarea comitetului comitatense, ce se va incepe in 18 a l. c., si pote va dură vr'o septemana, va fi interesante, d'in cauza, că in decursulu ei se voru alege urmatorii deregutori comitatensi:

1. Unu protonotariu in loculu dlui Mórész Pál, carele e alesu deputatu d'in cerculu Barandului.

2. Unu presiedinte la tribunalulu criminalu in loculu dlui Sélley, carele abdice de acestu postu d'in cauza, că Salontanii se descarcara in contra lui intr' unu pamfletu, decandu fū jude la Salont'a, caror'a apoi le respunse in „Bihar“ cătu se pote mai duru.

3. In loculu repausatului asesoru romanu Stepan Bada se va alege unu asesoru de dreptu criminalu; vomu vede alege-se-va era romanu?

4. Se va alege unu protojude in cerculu Ermelék, că-ci protojudele de pana acuma a abltisu.

5. Se vorbesce ca securu, că protojudele Beinsului, d. Josifu Papp, inca abdice si se retragecu totulu de la oficiu, vrendu a fungă ca advocatu in cottulu nascerei sale Satu-Mare. Nu scimū inca motivele retragerii dnlei sale, dar' se dă cu socotela, că neplacerea ce avū d'in alegerea judelui opidanu d'in Beinsiu. ar' fi tota caus'a desgustarei sale; dacă e dreptu, suntemu curiosi cine va fi alesu. Competinti d'entre romani sunt dnii P. Paál si J. Veres; ambii stau in gratia la magiari, si pre celu d'antăiu lu partinesce si vicespanulu alu III. d. Gozmanu, d'in tote poterile. Ori carele va fi, in impregiurările de fatia, nu pote figură ca romanu, ci va jocă cum i voru fluera. Altmintrelea pote că fratii magiari voru

probă acuma si cu unu magiaru la Beinsiu; destulu a fostu d'in 1861 totu romani, d'in cari neci unulu n'a scosu-o la cale.

6. Se voru alege dora doi judi cercuali si unu juratu.

Totu in acēsta sessiune se voru luă la desbatere ratiuciniile composesoratului Borodanu, incependu de la 1849, adeca, decandu se finira scaunele asiē numite hodnoges ci (hadnagy szék). Se vorbesce, că s'au gasitu mancorie de 20,000 fl.; ne intereseza, că-ci nobilii Borodani sunt romani si proprietatea nobilitara, cu pucina esceptiune, este a loru. Despre resultatulu vomu raportă la tempulu sēu.

Mai incolo se va desbate caus'a alegerii judelui de la Salont'a, carele prin fortiarea protojudelui cercuale s'a alesu numai prin 60 de alegatori, pre candu in Salont'a sunt pana la 3000, toti magiari de relegeune reformata. Aici a fostu casulu, că protojudele n'a pusu in candidatiune pre individulu doritu de majoritatea absoluta, respicandu-se: „Daca mi voru pune fune in grumazi, si nu lu candidezu“, asiē multimea se departă, si cei 60 alesera pre candidatulu loru.

Daca se urmeza astfelu de procedura constitutionale intre magiari, cari pretindu a fi mai copti pentru constitutiune de cătu cele-l-alte popore neprivilegiate, potemu cugetă, cum se alege judii comunali in alte locuri, — dupa placulu judelui cercuale. Traiesca liber'a alege! Poporulu pote alege, inse numai d'in cei octoati de respectivulu jude cercuale!!

In 5 martiu se tienū aici in Oradea conferinti'a, in interesulu autonomiei besericee catolice, sub presiedinti'a contelui Haller (carele ne mai potendu fi preside la comitatu, se nesuesce a demustră, că pote fi pre airea.)

D'abiē deschise presiedintele conferinti'a acēst'a, si se si scolă d. vice-ispānu Gozmanu, si dechiară „in numele gr. catoliciloru, că ci in respectulu autonomiei sunt si voru fi solidari cu rom.-catolicii, deci poftesce ca in tote afacerile acēstei-a sē fia primiti si ei (gr.-cat.) si chiamati la consultatiune.“*) Vedi bine, acēsta dechiaratiune fū primita cu placere si se decise solidaritatea gr.-catoliciloru cu a rom.-catoliciloru; de unde provocarea pentru unirea unei actuantie constitutive se facu cu aceste cuvinte: „Arom. és gör.-kath. egyház statusai“, adeca status et ordinis. Domne bine ne cade noue romaniloru, candu audim acēsti tili: „no vine a minte trectulu celu funestu, carele cu barbari'a lui tienū pre celu ori cătu de nobile la sufletu subjugatu in drepturile publice, dacă nu avū nobilitate pre piele de cane.

D. Gozmanu singuru nu represinta pre gr.-catolici, si facea forte bine, dacă vorbiā numai in numele sēu; apoi trebuia sē scia, că institutiunile besericee resaritene gr.-catolice sunt eterogene de a le besericee apusene catolice, — deci nu ne potemu amestecă farin'a, sē ne cocemu pane comune. Nu e bine, candu fără precugetare si contielegere premergatoria, grabimu cu urd'a in Turd'a. Cor.

*) Sperāmu, că gr.-catolicii d'in Ungari'a nu voru fi mai slabi la angeru, ci voru observă in afaceri de acēste pusetiunea, ce au observatu gr. catolicii d'in Transilvani'a fatia cu conferinti'a d'in Alb'a-Iuli'a. R.

Transilvani'a.

Sabiu 42 martisoru 1868.

La caracteristic'a Sasiloru.

Cu greu se mai afla vre unu poporu ca Sasi, care sē scia saltă pre ori ce musica, buna, rea, ce-o canta omeni cei de susu. Sub Bach neuitatulu eră si ei absolutistii cei mai mari, prin 63 si 64 centralistii cei mai esagerati, inca mi-aducu aminte de profesorulu Schuller Libloy, care nu se indestulia numai cu Reichsrath-ulu Vienci, fără voiă sē ne duca pana in Francfurtu si sē ne infunde in Bund-ulu nemtescu. Acum era ci sunt Aprobatiistii si Compilatiistii cei mai de risu.

Sasi teneri dupa ce triumfara in ministeriulu Unguriioru, si cstra cu programulu partidei loru la lumina. Programulu acēst'a lu-faurira ci numai atunci, că-ci pana aci tota partid'a loru cea liberala eră fără principie politice. Puntele principali la a căroru efectuire nesuiescu in totu modulu se reducu la urmatoriile: infundarea constitutiunii municipale a sasiloru in cadrele constitutiunii votate prin legile d'in 48; comitele natiunii sē nu se mai alege pre vietia si fundulu Universitătii e proprietate esclusiva a natiunii sasesci. In tote punctele acēste nu aflāmu necu unu locu unde sē se recunosca si reprezentatiunea poporulu romanu; ba inca dechiarandu-se averile Universitătii ca proprietate singuru a natiunii sasesci, eschi lu parteciparea poporulu romanu la folosele unde a contribuitu si mai contribuc si asta-di. D'in fundulu acēst'a trebuie sē partecipe si scolele romane, dacă nu si besericele si meseriele. Politic'a loru fatia cu Romanii si-a aretatu in continuug hiarele. Cele 3000 fl. v. a. cari le votă Universitatea pentru ajutorarea gimnasiulu romanu d'in Brasiovu, ca sē nu vina tota-si de a se plati necu unu crucerin in favorea nostra, tramisera conclusulu Universitătii pre la desobitele scaune si districte spre a-si da parerea loru in privinti'a ast'a, ca si cum reprezentantii ce votara, n'ar' fi reprezentantii scaunelor si-ai poporulu. — Comitele provisoriu sosi aici, dupa cum d'icu sasi bestrani, ne asceptatu, conductu inca nu-i facura pentru că nu avura facile. . . In 9 a. l. d'edera sasi teneri unu banchetu in onorea ministeriulu, onorea constitutiunii, onorea Sasime si in onorea comitelui provisoriu. Mauritiu Conradu c. pr. dogenesce intru unu toastu pre Sasi, ca se fia intie'lepti si sē coresponda depliu numelui de „providi et circumspeti“ cu care se voteza de cele alte natiuni si in urma inchiaie că sē traiesca concordia intre sasi si intre cei alalti locuitori ai patriei comune si mai cu sema d'entre toti cu ungurii (!).

D'insulu dupa ce-si ocupă postulu de comite si indreptă unu circulariu cătra districte si scaune, in care nu-si uita a aminti mai de multe ori de legile d'in 48 (Hedschir'a noua), ca nu cum-va prin acēsa se dec votu de neincelere la ministeriulu Unguriioru ca Conradu Smidt. D.

D'in raportulu comitetului Societătii pentru literatur'a si cultur'a romana d'in Bucovin'a, despre trebile si lucrările sale, ce s'au intreprinsu si s'au executatu in decursulu anului 1867. (facutu adunarei generale). (Urmare.)

7) Societatea este oblegata prin §. 6. d'in statutele sale a da fia-carui membru unu documentu de legitimare. Acestu

F O I S I O R A.

Literae Fundationales.

Ego, etiam infrascriptus, Archi-Episcopus et Metropoli Albo-Julienensis **Alexander Sterea Siulutiu** praesentim mearum Literarum virtute et tenore, sequentem perpetuo valituram, irrevocabilem et sub incurrendo anathemate, et divina indignatione a nemine, sub nullo praetextu, aut titulo violandam, aut immutandam, vel transformandam, in favorem et sublevamen viduarum pauperis cleri, et Juvenum populi Nostri Romani, specialiter ad hanc Almam AEpplum et Metropolitanam Archidioecesim Albo-Julienensem, aut ad Gr. Cath. Religionem in Transilvania pertinentium, aliorumque piorum Institutorum facio foundationem in Nomine „Patris, et Filii, et Spiritus Sancti“ Amen.

Pro basi fundamentoque, et perpetua scaturigine huius meae Foundationis irrevocabiliter et pro perpetuis temporibus testor, do, et dono, ac lego:

1) Omnia illa immobilia bona, cum omnibus ad haec bona appertinentibus rebus etiam mobilibus, quae Ego recentiori tempore ab Illa Domina Comitissa Marco-Pejacsevich, Nata Comitissa Hermina Bethlen in possessione Spring, inclyto Comitatu Albae Inf. ingremiata, Nominali Summa: Nonaginta sex millibus florenorum Monetae Conventionalis in Obligationibus Urbarialibus emi, quae in reali pe-

Litere fundatiunale.

Eu, totodata si subsemmatulu, AEpiscopus si Metropoli alu Albei-Iulie, **Alexandru Sterea Siulutiu**, in poterea si intiesulu acestoru litere a le mole, facu in numele Tatalui, si alu Fiului si alu Spiretului Santu! urmatori'a fundatiune pre veci si nerevocabilu, in favorea si ajutorinti'a veduveloru saracului Cleru si a juniloru poporulu nostru romanu, si a nume celoru ce se tienu de Arcidieceasa Arciepiscopeala si Metropolitana de Alb'a-Iuli'a, au de religiunea gr. cat. in Transilvani'a, si in favorea altoru institute pie, si lasu sub blastemu si sub pedepsa de a incurge mani'a lui Ddieu toti acei-a, cari s'ar incercă sub ori ce pretestu sēu cuventu sē o violeze sēu sē o schimbe si sē o transformeze.

De base, si fundamentu si de vecinicu isvoru alu acēstei fundatiuni a mele, nerevocabilu si pentru tote timpurile testezu, dau, daruescu si legatuescu:

1. Tote acele bunuri nemiscatorie, d'impreuna cu tote lucrurile miscatorie tienetorie de acele bunuri, cari, Eu le am cumperatu mai de curendu de la prestralucit'a d. contesa Marcu-Peiacseviciu, nascuta contesa Ermina Bethlen, in posesiunea de Springu ingremiata comitatului Albei-inf. pentru sum'a nominala de noedieci si siese de mii (96,000) de florinti, mon. conv. in oblegatiuni urbariale, cari

quia et summa in Obligationibus Urbarialibus, ad praesentis temporis pecuniae Cursum et Valorem reducta: Quinquaginta septem millia efficiunt — prout legitimo die 3-a Aprilis 1861 confectus Contractus uberius indigitabit.

2) Ut haec bona tantoplus fructificare possint in Instructionem horum bonorum testor, do, et dono, legoque omnia pecora mea cornuta, ut pote: boves jugales, juveneos, vaccas lactiferas et juvenecas, item bibalos et alia pecora et pecudes, uti sunt, oves, porci, et omnes equos et equas, hinnulosque et admissarios, qui post mortem meam tanquam mea proprietate supermanerent, et existerent, exceptis iis, quae Ego specialiter adhuc vita mea durante alicui dedissem, vel donassem, vel ultimo meo diversoque Testamento legassem, quae si necessaria omnia ad dominii Spring ducendam oeconomiam, et Instructionem non essent, convertantur in pecuniam, quae adjungatur reliquo capitali, ut fructificet.

Pari ratione in Instructionem horum bonorum testor, do, donoque et lego omnia Instrumenta mea oeconomica, quocunque nomine evocentur, quae post mortem meam superexistenter, et ad massam meam reliquariam pertinerent, ut pote: aratra, currus, occas, item omnia ferrea fossilia instrumenta, nec non omnia vasa vinitentia maiora, et minora quocunque nomine vocata, et insignita essent,

in bani gat'a, si reducandu-se sum'a d'in oblegatiunile urbariale, la cursulu si valorea baniloru precum stau in timpulu de fatia, facu: cinci dieci si siepte de mii (57,000) de florinti — precum se va aretă mai pre largu in contractulu legitime inchiatu la diu'a 3 aprile an. 1861.

2. Ca bunurile acēste, cu atātu mai multu sē pota fructifică, pentru instructiunea loru testezu, dau, daruescu si legatuescu tote vitele mele cornute, precum boi de jugu, junci, vacce cu lapte si junce, asemene biboli si alte vite mari si merunte, precum oi, porci si toti caii si opele, manzii si armasarii, cari, ca proprietate a mea, ar remanē si s'ar gasi dupa mortea mea, a fara de cele ce Eu, fiindu inca in vietia, le-asii fi datu cui-va anume, sēu le-asii fi daruitu, sēu le-asii fi legatuitu in testamētulu meu de pre urma si osebitu, era deca acēste tote nu aru fi de lipsa la ducerea economiei si la instructiunea dominiulu de Springu, prefaca-se in bani, cari apoi sē se adauga celui laltu capitalu, ca sē fructifice.

Pentru instructiunea acestoru bunuri, asemene testezu, dau, daruescu si legatuescu tote instrumintele mele economice, ori cum sē se numesca, cari aru remanē dupa mortea mea si s'aru tienē de mass'a mea relasata, precum: aratre (pluguri) cara, grape, si tote instrumintele de feru menite pentru lucrarea pamentului, asemene tote vasele desierce cele de vinu mai mari si mai merunte, numesca-se ele ori cum, inca

documentu sunt diplomele Societății. Comitetulu avendu in vedere, că acestu documentu ce-lu va primi membrulu Societății, infatiosieze pre langa calitatea sa de legitimare, si unu demnu de deosebita amintire pentru fia-care membru, au staruit, ca sê se esecute cu ingrigirea receruta.

S'au pertratatu deci pentru confectiunarea loru cu unu institutu renumitu de la Vien'a, care dupa mai multe proiepte si incercări, a esecutatu in fine diplomele spre multumirea noastra intr'unu modu demnu si nimeritu in partea loru cea tehnica.

Inscriptiunea caligrafica este incadrata de o bordura de arabescuri frumoase, colorata si severa, luata dupa o pictura antica de parete aflata intr'unu palatu desgropatu in Erculanu. Bordur'a cuprinde pre langa aceste inca trei figure esecutate cu maestria, in frunte Minerv'a, in sting'a Traianu si in drept'a Dragosiu.

I. Sa episcopulu Ionu Popasu tramise Societății cu ocaziunea acest'a, ca adjutoriu pentru scopurile ei, si o suta de florini v. a. Doua carti, ce s'au primitu totu la acest'a ocaziune de la Escl. Sa metropolitulu Baronu Andreiu Siagun'a s'au predatu bibliotecei Societății. Promissiunea dlui V. Alesandri, a bardului iubitu alu natiunei, principelui intre poetii romani si a amicului sinceru alu Societății literarie d'in Bucovin'a de la infintiaroa ei — cuprinsa in epistol'a sa in urm'a primirei diplomei de membru onorariu alu Societății si pre viitoriu cu conlucrarca sa — s'a primitu indeosebu cu cea mai caldurosa multumita.

8) Stipendistii Societății DD. D. Maghioru si E. Nelecu urmeza regulatu studiulu de drepturi la Universitateca d'in Vien'a ca sipendisti ati Societății.

Aci trebue a se aminti, că dlu A. Lupascu d'in Bucuresci a tramisu diece galbeni ca adausu pentru stipendiele Societății.

9) D. I. Golembiowski, parocu in Stupe'a, a cedatu Societății diugetate d'in tacelele parohiale asiê numite „marisac” si „relutulu” pentru dfilele de lucru, ce i se cuviniã de la comunele rurale.

In sal'a Societății se afla espuse 39 de foi, d'intre cari 24 suntu romanesce si 5 germane.

Despre Bibliotece.

Averea literaria a Societății e destulu de insemnata dupa poterile slabe a le Societății; — căci cu finea anului 1867 se afla in biblioteca 638 de opuri in 693 de tomuri, 185 de fascioare si 13 tablouri si pre langa aceste si tote foiele periodice romanesce d'in anulu 1867. Foiele romane s'au primitu si intr'acestu anu in schimbu de la binevoitorii loru Redactori.

Asiderea s'au daruitu bibliotecei mai multe opuri si nume; de cătra DD. Romulu Scribanu 6 opuri in 9 fascioare; Alesandru Treboniu Laurianu 1. carta (mapa) si unu opu; A. Parteniu Antoniu cart'a cea mare si pretiosa a Romaniei si cert'a Europei; Vasiliu Andrieviciu 2 tablouri; G. S. Petriuni 1 opu; N. Ch. Quintescu 1 opu; A. Durmuzachi 1 opu.

Partea finantiaria.

Comitetulu a primitu in cursulu anului in poterea §. 28 pt. 5 d'in statute unu numeru insemnatu de membri ordinari ai Societății cu tacele anuale ordinare.

Pre domni Demetriu Popovicu si Jon Zota d'in Chisilau, facandu fia care Societății unu daru de căte o mie florini v. a. in obligatiuni rurale, i insfra comitetulu dupa dorinti'a Domniiloru sale intre membrii fundatori ai Societății.

D. Artemiu Ieremieviciu, contribuindu 200 fl. v. a. in obligatiuni rurale, lu trecu comitetulu in poterea §. 7. d'in statute d'in firulu membriloru ordinari in alu membriloru fundatori.

Deci Societatea au intratu in anulu de fatia cu 16

membru onorari, cu 11 membri fundatori si cu 121 de membri ordinari.

Acesti'a d'in urma, numerandu-se si restantiele d'in anii trecuti au a platit 2419 fl. v. a.

Altu venitu in anulu acestu-a suntu urmatoriele daruri facute Societății:

- de la domnisior'a Eufrosina de Popovicu 20 fl. v. a.
- „ dlu Georgiu Popovicu 40 fl. v. a.
- „ cinci deputati dietali căte 10 fl. la unu locu 50 fl. v. a.
- „ Dl. A. Lupascu d'in Bucuresci 60 fl. v. a.
- „ Prê Santi'a sa episcopulu Caransebesiului dl. Ionu Popasu 100 fl. v. a.

Pre acesti contribuitori i-a insemnatu comitetulu in poterea §. 12. d'in statute intre binefacatorii Societății.

I. Veniturele Societății in anulu 1867 suntu:

I. Remasiti'a casei d'in an.			
1866	5400 fl. obl.	248 fl. 3 cr.	9 galb.
2) De la binefacatori	1000 „ „	270 „ — „	— „
3) De la 4 medulari fundatori	1400 „ „	200 „ — „	— „
4) De la medulari ordinari	— „ „	1082 „ — „	— „
5) Interesele fondului Societății	— „ „	284 „ 39 „	— „
6) Venitulu inchiriarii unei odaie	— „ „	72 „ — „	— „
7) Venituri straordianarie	— „ „	10 „ 50 „	— „
8) Obligatiuni cumperate	200 „ „	— „ — „	— „
Deci dara sum'a totale este	8000 fl. obl.	2166 fl. 92 cr.	9 galb.

II. Spesele Societății in anulu 1867 suntu:

Sum'a. preliminata cheltuita.			
1. Chiri'a casei	400 fl. —	400 fl. —	— galb.
2. Onorariulu secretariului	150 „ —	150 „ —	— „
3. Salariulu servitoriului	120 „ —	120 „ —	— „
4. Cumperarea si legatulu cartiloru	100 „ —	34 „ —	83 — „
5. Diuarele	100 „ —	69 „ —	40 — „
6. Cancelari'a	60 „ —	55 „ —	62 — „
7. Diplomele	250 „ —	311 „ —	77 — „
8. Luminatulu	60 „ —	73 „ —	25 — „
9. Incalditulu	50 „ —	61 „ —	80 — „
10. Mobilatulu	10 „ —	6 „ —	4 — „
11. Stipendie	400 „ —	400 „ —	— „
12. Premie literarie	200 „ —	— „ —	— „
13. Subventiune la foi'a Societății	100 „ —	— „ —	— „
14. Cumperarea obligatiuniloru	— „ —	112 „ —	62 9 9
Sum'a totala a speselor este	2000 fl. obl.	1795 fl. 33 cr.	9 galb.
Fiindu sum'a totala a venituriloru	8000 fl. obl.	2166 fl. 92 cr.	9 galb.
si substragandu-se spesele	— „ „	1795 „ 33 „ 9	— „
remanu in cas'a Societății	8000 fl. obl.	371 fl. 59 cr.	— galb.

Prin urmare fondulu neatacaveru alu Societății, carele crã la finea anului 1866, 5400 fl., numera acum'a 8000 fl., s'a maritu asiê dara cu 2600 fl.; era restantiele medulariloru ordinari se urca la sum'a de 1337 fl. v. a.

Alaturandu sum'a preliminata cu sum'a cheltuita in totulu se areta, că Comitetulu s'a tîenutu in marginele preliminariului incuviintiatu, facandu parte la aceste cheltuele si cumperarea de obligatiuni cu sum'a de 112 fl. 62 cr. v. a. si 9 galbeni.

De la inchiarea bilantiului pentru anulu 1867 a mai

incursu de la dlu cavaleru Iancu de Starcea d'in Valeni, c contribuire de membru fundatoriu, 300 fl. v. a. in obligatiuni; de la dlu Demetriu de Petrino unu daru de 100 fl. obligatiuni, prin care venitu se maresce fondulu Societății la 8000 fl. la 8400 fl.; er pre sem'a restantiiloru anului trecu au incursu 139 fl., prin cari scade sum'a totale a restantiiloru de 1337 fl. la 1198 fl. v. a.

Acest'a este starea trebiloru Societății, si aceste sunt si lucrările cele mai insemnate, cari Comitetulu le-au intrprinsu si esecutatu in cursulu anului trecutu.

Adaugemu la aceste cumcã comitetulu Societății cost d'in urmatorii domni: Presiedinte Caval. Georgiu Hurmuzachi, vicepresiedinte Ioanu Calinciuc, secretariu Leo Popesculu. Membri: Samuilu Andrieviciu, Emanuilu Bendevschi, Mihailu Calinescu, bibliotecariu. Leonu Ciupercovicu, Artemiu Ieremieviciu, Vasiliu Mitrofanovicu, Orestu Renc de Hirseni, casieriu. Ionu alu lui Georgiu Sbiera, redactoru. Caval. Eugeniu de Stircea, Caval. Nicolau de Vasilco, Caval. Dr. Iancu de Zota, Caval. Dr. Alesandru de Zota. Membrii Societății cu inceputulu anului 1868 au fostu: onorari 16, fundatori 11, ordinari 121.

ROMANIA.

A dunaarea deputatiloru s'edinti'a de la 28 fauru.

Presiedinti'a d-lui Gr. Arghiropolu.

Se citesco sumariulu s'edintiei precedinte si se aproba.

Se facu mai multe comunicări, cari se trimitu la sectiunile si comisiunile respective.

Intre alte petitiuni se citesco aceea a d-loru Waring prin intermediaru d-lu Manesis, privitoriu la o noua cerere de concesiune de drumu de feru. Dupa mai multe desbateri, se propune a se luã in cercetarea comisiunii delegatiloru.

D. Ministru alu Justitiei citesco mesagiulu, prin care se inainteza Camerei proiectulu de lege, venitu de la Senatu, care a abrogatu art. 50 d'in legea civila, si mesagiulu pentru crearea unei a dou'a sectiuni corectionale de Ilfov.

D. Ministru de Interne comunica Camerii mesagiulu, prin care cere autorizarea in privinti'a cumperarii unei case pentru autoritățile districtului Ilfov, de cătra consiliulu judicianu, alu acestui districtu; — mai citesco si unu altu mesagiu, prin care cere unu creditu de 27,000 lei noui pentru plata de advocati ad-hoc in mai multe procese ale Statului.

D. Ministru alu Culteloru cere asemene unu creditu in trebuintele instructiunii publice.

D. Holbanu face o propunere in privinti'a cestiunii economice a Evreiloru pe care o dã biuroului spre urmarea legala.

D. Polisu anuntia o interpelatiune, ce voesce a face asupra administratiunii Eforiei spitaleloru.

D. Cogalnicianu, declara că amana interpelatiunea sa asupra scoleloru catolice de fete pana la discutiunea subventiuniloru prevediute in budgetu in privinti'a scoleloru.

D. Cogalnicianu, raportoru alu comisiunii delegatiloru pentru drumuri, dã citire raportului acelei comisiuni si proiectulu modificatu de comisiune.

D. Ministru de Interne dice, că acelu proiectu presintatu de guvern Camerii nu e de cătu o urdiela; pre care Camer'a trebue sê tiese, cumu va voi, stof'a cea mai buna, si că prin urmare guvernulu nu se va improviti la nici o schimbare, ce Camer'a va gasi de cuviintia a-i face.

Se decide in unanimitate luarea in desbateru a proiectulu de lege, si citindu-se articolu pre articolu, se primescu mai multe articole cu ore-cari modificări, pre cari le vomu publicã cu proiectulu in totale. — Desbateru va urmã mane.

etiam quae Balasfalvae, vel ubique in dominio Balasfalvensi reperirentur. Suapte intellecto eo, quod illa instrumenta oeconomica, et vasa ad cellarium pertinentia etiam vino plena, quae in Spring habeo, cum omnibus naturalibus, et frugibus, quae morti meae superresiduae manserint, ad instructionem horum bonorum pertinere debeant.

3) In auctionem huius meae Fundationis testor, do, donoque et lego:

a) Omnem meam pecuniam, sive ea in paratis, sive in obligationibus esset, quae post mortem meam, detractis funebralibus expensis, et servitorum salariis et mercedibus, aliisque debitis expensisque nefors semet exorentibus, item iis legatis, quae aliquibus personis, vel in alios fines, ultimo meo testamento facerem et darem, substantiae meae pecuniariae superesse possent. —

b) Insuper lego et testor omnes illas taxas urbanas quibus mihi Cives, sive incolae oppidi nostri Balasfalva, inde a tempore denominationis meae in Eppum Fagarasienstem, hoc est a 28 Novembris 1850 usque in hodiernum diem, titulo taxae urbanalis, pro fundis domorum suarum, et tenentis allodialibus dominio AEppli Blasiensi debitis, et nondum solutis, tenentur. Quam summam taxaliam, si Ego eam eruere, et in paratis eam transponere non possem, sedulo et serio curabit Successor meus et Capitulum Metropolitanum usque ad unum cruciferum eam, tamquam de continuo contumacibus, et solveve renuenti-

si cele ce se voru gasi la Blasiu s'eu ori unde in dominiulu Blasiului, se intielege de sine, ca acele instruminte economice si vasele cari se tienu de vinaria (celariu), inca si cele pline cu vinu, cari le am in Springu, d'impreuna cu tote naturalele si bucatele (granele) cari voru fi remase dupa mortea mea, voru avè a se tîen de instructiunea acestoru bunuri.

3. Pentru crescamentulu acestei fundatiuni a mele testezeu, dau, daruescu si legatuescu: a) toti banii mei, fie acei-a gat'a, fie in obligatiuni, cari dupa mortea mea aru potè sê prisosesca d'in averea mea in bani gat'a, dupa ce se voru fi scadiutu spesele inmormentării, lefele si simbricle servitoriloru, si alte detorie si spese ce s'aru mai ivi dora, precum si legatele ce le asiu mai face, s'eu le-asiu da la anumite persone, s'eu pentru alte scopuri, prin testamentulu meu celu de pre urma.

b) a fara de aceste legatuescu si testezeu tote acele tapse urbariale, cu cari mi-su detori cetatienii s'eu locutorii opidulu nostru de Blasiu inca de pre timpulu numirii mele in episcopu alu Fagarasiului, adeca de la 28 Noemvri 1850, pana in diu'a de asta-di, sub titlu de tapsa urbariala, pentru locurile caseloru sale si sub titlu de prestatiuni alodiale cu cari sunt detori dominiului arceiepiscopulu de Blasiu si inca nu le-au refuitu. Acest'a suma tapsalitia, de nu asiu potè-o scote si transpune eu insu-mi, urmatoriulu meu si capitulu metropolitanu voru avè a se ingrigi cu staruintia a o scote pana la unu banu, inca si pre calea legii, ca de la nesce omeni-

bus, via etiam legali eruere, et huic Fundationi adjudicare. In perpetuo remisso tamen illo restanti debito miseris viduabus, et vere pauperibus colonis.

A.

De manipulatione, et pertractatione huius Fundationis in genere.

§. I.

Haec superius indigitata bona immobilia, et capitalia fundationalia exclusive administrantur, et pertractantur semper, et exacto secundum voluntatem meam et in pium finem in hoc fundationali Literario Instrumento expressum, Successores mei Metropolitanae Albo-Julianenses cum suo presbiterio, sive Capitulo Metropolitanano, adhibitis semper in Consilium etiam e Laicis Viris Nationis Nostrae Romanae in dignitate, vel officiis eminentioribus, uti sunt: Consilarii vel Secretarii Guberniales, Assessores Tabulae Regiae, Supremi Comites, vel Iudices, aut V. Comites Comitatum etc. etc. Constitis; ita tamen, ut inspectio et protectio — pro quae hisce humillime exoratur — maneat semper penes Sacratissimam Suam Caes. Reg. et Apostolicam Maiestatem, et penes Escelsum Caes. Reg. Gubernium Transilvanicum, cui omni anno rationes submittere, imo etiam Clerum desuper, et maxime, cum scire desideraret, certiore reddere, Successores mei cum suo presbiterio sive Capitulo, obstricti manebunt.

purerea inderotnici si rei de plata, si sê o adauga la acest'a fundatiune. Lasu inse ca acea detoria restante sê se ierte pentru totu de-aun'a sermaneloru veduve si coloniloru intru adeveru saraci.

A.

Despre administratiunea aceste fundatiuni preste totu.

§. I.

Aceste bunuri nemiscatorie aretate mai susu si capitalurile fundatiunale le voru administrã eschisivu si le voru pertractã totu-de-un'a si esaptu dupa vointi'a mea si in pialu scopu espresu intru acestu instrumentu literariu fundationalu: urmatorii mei Metropolitanu de Alb'a-Iuli'a d'impreuna cu Presviteriulu s'eu cu Capitulu loru metropolitanu, luandu totu-de-un'a in suatulu loru si d'intre mireni pre barbati natiunii nostre romane aflatori in demnitati ori in oficie mai innalte, precum sunt: Consilarii ori secretarii guverniali, asesorii de la tabl'a regeaca, Comitii supremi ori Judii regesci, au Vice-Comitii Comitatoru, etc. inse asiê, ca inspectiunea si protectiunea — pentru carea prin aceste me rogu preaumilitu — sê remana totu-de-un'a la Majestatea Sa imp. reg. apost. si la innaltulu guvern imp. reg. alu Transilvaniei, la care a substerne socotelele (ratiunile) in fie-see carele anu, voru fi indotorati urmatorii mei d'impreuna cu presbiteriulu s'eu Capitulu loru, ma inca sê informeze despre ele si Clerulu, mai vertosu candu acestu-a ar dori sê scie.

La ordinea dălei pentru 29 februarie este:
Urmarea desbaterii legii pentru drumuri.
Modificarea legii pentru vânderea unor părți din domeniile Statului.
Pentru podurile cu taca.
Pentru înființarea unui portu la Marea-Négra.
Pentru interpretarea legii electorale.
Raporturi de pensuni și indigenatu.
Lege pentru taca diplomelor de naturalizare.
Pentru înființarea unei tace în comună Dragasiani.
Pentru juramentul ministrilor și a funcționarilor administrativi. „Rom.“

Noutăți Straine.

PRUSSIA. Tote diurnalele franceze și germane se ocupa de caletoria principelui Napoleonu. Cătimu în fie-care dî combinatiuni preste combinatiuni. Unele foie franceze dîn Parisu și-batu jocu de caletoria lui și voiescu a constată, că principele n'a făcutu nimica, respectiv nici n'a pututu face, fiindu că n'are misiune politica s'eu diplomatica. Fatia cu aceste, diurnalul germanu „Democratiscbe Corresp.“ crede, că elu a inventatu secretulu caletoriei. Dîce, că principele Napoleonu e incredintiatu dîn partea imperatului cu misiune de mare însemnatate. E tramisu s'eu viziteze tote curtile nemțiesci și s'eu le convinga, cătu de nesuferibile es'e starea presinta în Europ'a. Comerțulu și comunicatiunea sufere nu numai în Franci'a ci în Europ'a întreaga. Descredetu și lipsa de incredere nimicescu tote. Si causele acestoru simptome sunt pretotindeni totu acele-si. Una asemene pace e mai rea decâtu vr'unu rebelu. Principele accentueza, că misiunea lui e în interesulu păcii: spreza, că aspiratiunile cabinetelor germane sunt sinonime cu a le tuilerieloru. Elu e tramisu a face propuneri pentru vindecarea acestoru rele. Mai înainte de tote dorese desarmare generale și garanție pentru complanarea pacinica a cestiunilor politice urginti. Sub aceste întielege mai alesu cestiunea orientale și cestiunea Germaniei sudice.

Daca este ce-va adeveru în aceste combinatiuni, apoi ar trebui s'eu punemu mare pondu pre conferintia, ce s'a tîenutu în Berolinu la 9 l. c. În această conferintia au participatu regele Vilelmu, principele Napoleonu și c. Bismarcu. După finirea acestei conferintie unu curieru s'a tramisu cu urgintia la Paris.

Se scrie, că în Vinerea tr. principele Napoleonu si-a făcutu veditele de remasu bunu; și că Samba-ta a fostu în Dresd'a, unde fu primitu cu multa cordialitate. La amedia-di (14 l. c.) si-a făcutu veditu la famili'a reg., dup' aceea a primitu contraveditu a regelui; a visitatu galeria de picture, museulu și a pranditu la regele.

FRANCIA. Dîn Paris se scrie foiei „Köln. Ztg.“, că faim'a respandita despre caletoria imperatului Napoleonu la Petropole este nefundata. După imparțesfrea corespundintelui foiei numite în Tuilerie suntu indetultiti de succesulu, ce avuse caletoria printiului Napoleonu. Printiulu a înscintiatu pre impetu alu despre consultarea s'a dîn Berolinu, respunsulu imperatului cu privire la această consultare s'a tramisu în 11 martiu la Berolinu.

Foi'a cumperata de curtea dîn Hietzing „Situation“ comunica adres'a subscrisa de 850,000 anoverani, cu care se voru adresă către curtile Londr'a, Paris, Vien'a și Petropole. Subscrisii se dechiara, că ei numai pre Giorgiu lu-recunosc de domnitoriu alu loru și se roga de numitele poteri ca s'eu nu recunoscă starea lucrurilor de acum. Corespundintele dîn Berolinu alu foiei „Börsenhalle“ scrie, că printiulu Napoleonu intru adeveru a voit'u caletoria la Posen, înse după ce se convinsese despre opiniunea și dorintia curții de Berolinu, a abdisu de caletoria. Totu acestu-a corespundinte scrie că imperatulu Napoleonu ar' fi tramisu epistola la regele Vilelmu, în care protesteaza în contra presupunerei, că printiulu ar' fi caletoritu cu ce-va misiune, și dechiara, că elu (printiulu) numai dîn voi'a sa a făcutu caletoria întreprinsa. După una telegrama dîn Berolinu a foiei „Avenir National“ se dîce, că Prussia va pretinde anularea alegerilor pentru parlamentulu de vama dîn Baden. Dîn Paris se scrie, că Kervéguen a cerutu impoternicire de la corpulu legelativu a trage la respundere pre Rouher pentru dechiaratiunea lui.

— Marsialulu Niel a anuntiatu în senatu unu proiectu de lege pentru ajutorarea celor ce patiescu de fomete în Algeria. În sedintia dîn 13 martiu a corpulu legelativu respunse Rouher la întrepelatiunea lui Jules Simon în urmatoriulu modu: Dreptulu de reuniuni, precum lu pretiudeti Dvostre, n'aru fi alt'a decâtu restituirea cluburilor. Tier'a-si aduce înca a minte, ce felu de agitatiuni sangerose au produsu cluburile. Dvostre dîceti, că regimulu se teme; da, se teme; dacă sub această tema întielegeti îngrijirea patriotica a regimulu pentru pacea și bunăstarea țierei. Regimulu voiescu a sustienē pacea, ce a

stabilitu-o, și Dvostre ve aflați în cele mai triste dîle ale istoriei nostre, candu credeti, că aperatorii progresului se lupta pentru sustinerea unor pareri învechite s'eu fără de vietia.

— În sedintia dîn 12 martiu a corpulu legelativu s'a desbatutu proiectulu legii de reuniuni, carele lu ataca diurnalulu „Liberté“ în unu modu forte aspru, dicandu, că cum mai pote veni sub discussiune unu atare subjectu după 20 de ani ai revolutiunei? — Proiectulu legii înse-si este urmatoriulu: Partea d'antâiu tracteaza despre reuniunile, cari nu sunt politice, și în punctulu d'antâiu se spune, că pentru astu-feliu de reuniuni nu e de lipsa nici o auctorisatiune premergatoria, înse se recere concessiune, dacă reuniunile s'ar ocupa și de afaceri politice și religiose. Punctulu alu doilea prescrie, că dechiaratiunea, care va detiermuri loculu or'a, diu'a precum și caus'a convenirei, s'eu fia subscrisa de siette cetatieni cu locuintia în comun'a s'eu cetatea, unde reuniunea si-va tîenē adunările sale. Punctulu alu treile tracteaza despre durat'a sedintiei, care nu pote avē locu mai multu tempu, decâtu pana candu se închidu localitățile publice. După punctulu alu patru-le fia-care reuniune trebuie s'eu fia provediuta cu unu presiedinte și doi vice-presiedinti, cari au a se îngrijē despre ordine și despre neviolarea legiloru. Punctulu alu cincele cîntene dispusetiunea, că iurisdictione pote tramite pre unu comisariu alu s'eu în ori-care sedintia. După punct. alu șescele comisariulu pote disolvă sedintia, dacă nu s'ar observă ordinea, s'eu dacă s'ar tractă unu subjectu strainu. Partea a trei-a a proiectului vorbesce despre pedepsele, carora aru fi supusi toti acei-a, cari aru calcă dispusetiunile legii. Pedepsele sunt 200—10,000 franci și închisore de șiese dîle pana la unu anu, precum și, candu ar fi de lipsa, suspin lerea dreptului de alegere de la una luna pana la cinci ani.

Varietăți.

** (Petru celu modernu.) Parintele Wiesinger, famosulu predicatoru dîn Vien'a, într'un'a dîn prediciunile sale ne areta diversele forme cum se lapeda astadi Petru de domnulu. Avutulu la mesele cele pline, seraculu în placerile cele brutale, lucratoriulu dîn fabrice, barbatulu dîn statulu midilociu, pentru care numai banii sunt de însemnatate. — toti se lapeda de ddiu. Dar omēni, asiē numiti culti? ei nu injura, nici nu blastema ca seraculu și lucratoriulu de fabrica, ci rîdu și compatimescu pre celu ce se roga, si-lu numescu obscurantu. Si deca vine vr'unu catolicu în societatea Judiloru nostri, și i dîce acestia: tu esci unulu d'între obscuranti, te cunoscemu pre fatia, pre vorba, atunci se sparia catoliculu și se lapeda de domnulu ca și Petru. Acesta e rezultatulu asiē numitei opiniuni publice, care dorere! se resppectia mai multu decâtu legea și consciintia. Asiē stă bietulu catolicu ca Petru în cas'a Caiafei încungiuratu de șierbii și șierbitoriele opiniuni publice și dechiara: eu nu cunosc pre ddiulu, de care-mi vorbiti; eu nu sciu nimicu de elu! — Dar în vietia politica publica nu ni se areta Petru în form'a inventiunii politice celei mai noue: „Statulu fără ddiu“? Fîrescu că această o considera multi numai de o inventiune a Ultramontanilor și scriitoriulu unei foie dîn Vien'a dîceă mai de-unadi, că de statu fără ddiu nu pote fi vorb'a, precum nu pote fi vorb'a de linia ferata fără ddiu, și de vinarsaria fără ddiu. Acelu dragutiulu de omu aru avē dreptu, deca omulu aru fi numai masina, atunci înse progresistulu de astadi n'aru fi alt'a, de cătu unu cazu de vinarsu.

** (Domnitori detronati și pretendinti de corona.) Înseși revolutiunile dîn a. 1830 și 1848 n'au maritu contingentulu „regiloru fără țiera“ în atare mesura, că dieconiulu dîn urma în anii 1859 și 1866. D'între marimile aceste-a cadute fostii domnitori dîn Portugali'a și Greci'a (Dom Miguel și regele Otto) s'au mantuitu prin morte de grigi'a pentru recastigarea poterii loru lumesci. Celu mai betranu între ei (dupa datulu detronării) e fostulu duce dîn Braunschweig, care si-a perdatu tronulu în Septemvru 1830; acum traiescu în Londr'a și Parisu. După aceste urmădu de Moden'a, Parm'a și Toscan'a, carii-si parasira țiera în Aprilu 1859. Franciscu de Moden'a vietuescu în Vien'a; Robertu de Parm'a si-a aflatu asilu în Elveti'a; Ferdinandu de Toscan'a petrece la bunurile sale în Boemi'a. Doui ani mai târdi urmă Franciscu II, regele ambelor Sicilie. În urmarea capitulatiunii de Gaeta (Fauru 1861) fu silitu a parasi Neapolea. Acum reside în Rom'a, în palatiulu Farnese, și tîese intrige pentru recastigarea regatului s'eu. Anulu 1866 detronă pre trei domnitori germani, adeca: pre regele Georgiu de Anover'a, principele electoralu Fridericu Wilhelmu de Hessen, și ducele Adolfulu de Nassau. Principele electoralu reside în Prag'a, ducele Adolfulu în Francfurtu langa Main. D'între pretendinti contole de Chambord, nepotulu regelui Carolu dîn Franci'a, locuescu în Fronhsdorf în Austri'a; pretendintele liniei Orleansice. contole de Parisu, locuescu în Angli'a, ér infantele de Spani'a, Don Juan, pretendintele Carliscu, reside mai multu în Triestu. Principele Cus'a, fostulu domnitoriu alu Romaniei, petrece în Döbling langa Vien'a. Afara de esregele Franciscu de Neapolea se afla toti detronatii și pretendinti în referintie pecuniare forte favoravere. Celu mai avutu d'între d'insii s'eu fia ducele de Brauschweig; tesaurulu lui de diamante se pretiescu la 2—3 milioane de taleri. — Consemnarea această ne

areta, că asia numitulu „dreptu dieescu“ în dîu'a de astu nu e destula garanția pentru sustinerea celor ce portă rone. Ide'a unității nationale a fostu, care a trasu coronă pre capetele cranceniloru ei contrari atātu în Germani'a și în Itali'a.

** (Arma'a romana.) Dîn anuariulu pontificalu a. 1868 estragemu urmatoriile: Episcopulu Romei e totolu și vicariulu lui Cristu, urmatoriulu principelui apostolice supremulu preutu alu besericei, patriarculu ocidentelului, prietele Italiei, arceieppulu și metropolitulu Latiului, suveranul dominiilor lumesci ale besericei romane. Sacruulu coleg constă dîn 70 membri; 19 posturi sunt de-o cam data cante. Celu mai betranu cardinalu, Alameday Brea, nume 87 ani; celu mai teneru, Bilis, 42 ani. Jerarci'a numere patriarcate, 139 arceieppate, 714 eppate afara de cele în p'tibus. Piu IX. a înființatu 5 arceieppate, 102 eppate, 13 tropolie, 17 vicariate, 1 delegatiune și 7 prefepture.

** (Unu favoru nou pentru Romani'a dîn partea Franci'e.) Dlu ministru I. Bratianu cu ocașiunea aflării dsale cu cătă-lune mai înainte în Franci'a între altele a fostu norocos esoperă la guvernulu francecu, că i-s'a acordatu Romani'e dreptulu esceptionale de a avē doi bursiari în scol'a normă superiorea a Franciei, în care pan' acum n'a fostu admisi unu strainu. S'au și tramisu în numit'a scola doi stipendisti ai Statului: dd. Climescu și Vergolici. Dlu V. Duminiștrulu de instructiune publica în Franci'a, în una adresă către ministrulu de instructiune p. dîn Romani'a vorbe forte imbucuratoriulu despre progresulu, ce facu acesti doi romani, cari precum se esprime d. miuistrulu de instr. Franciei „și tîen forte bine loculu între elevii nostri și la torcere în țiera loru voru face onore Franciei și scolei male.“

Scire electrica.

Parisu, 17. martiu. Diuariulu „Constitution“ reproducendu unu articulu dîn diuariulu romanu „Tier'a“, dîce urmatoriile: Regimulu francecu s'ar ritu totdeun'a a se mestecă în cestiuni interne și ar me în cestiuni personale, dar regimulu n'a remanici odata indiferente fatia cu cestiunile, cari ating viitoriulu unei țiere, la a carei desvoltare a concludu cu constantia și sinceritate, și a carei consolidare e atātu de importante pentru pacea Europei reșritene. Regimulu francecu a urmaritu doue scopuri, ce le-a și ajunsu sucesive: Antâiu unirea principatelor romane dunarene, și a dou'a chiamare pre tronul a unui principe strainu. Aru fi dara a surditate, dacă regimulu ar' voi a derimă opus'eu propriu. Principele Hohenzollern reprezinta ultimulu scopu în politic'a dunarena a regimulu francecu. Noi compatimimu încercările unu partide de a face credibile faimele, cari n'au de scopu, decâtu numai izolarea poporului romanu de optere amica. Acusi voru s'eu ne faca a crede, că Franci'a favorese restauratiunea principelui Cusa, act'era că Franci'a a promisut în Salzburgu, că nu se opune la anesiunea Romaniei prin Austri'a. Noi ștemu impoteriti a demintî în modu formalu afirmări de aceste-a, cari stau în contradicție cu politic'a imperatului Napoleonu și a imperatului Franciscu Iosifu.

Nr. 35.

Onoratuulu publicu romanu cu această e invitatu la parastasulu, care pentru reposatulu Giorgiu Pop'a, fostulu comite supremu alu Aradului, membru fundatoriu și vice-presiedinte alu asociatiunei nationale romane aradane, se va tîenē în baserica catodrala greco-orientala dîn Aradu, Samba-ta, în 16/28. Martiu a. c. la 10 ore înainte de mediadi. *)

Aradu, 15. Martiu, 1868.

Directiunea asociatiunei nationale aradane pentru cultura poporului romanu.

Mirone Romanu
Directoriu secundariu.

Giorgiu Dringou
notariu substitutu.

*) Tote foiele romane sunt rogare a prinți publicarea această în colonele loru.

Proprietariu, redactoru respundictoriu și editoriu:
ALESANDRU ROMANU.